

รายงานการวิเคราะห์ การเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว

สถานการณ์ บทบาท และแนวโน้มต่อเศรษฐกิจไทย

แบบติดตาม
การนำไปใช้ประโยชน์

กองเศรษฐกิจการแรงงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

รายงานฉบับสมบูรณ์

รายงานการวิเคราะห์ การเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว

บทบาท โครงสร้าง และแนวโน้มแรงงานลาวในตลาดแรงงานไทย
ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและประชากร

1. ที่มา

ประวัติศาสตร์การเคลื่อนย้ายแรงงาน

ก่อน ปี พ.ศ. 2540

การขยายตัวของเศรษฐกิจไทย

การจัดทำ MOU

2. ภาพรวมและบทบาทในตลาดแรงงานไทย

ประเภทการอนุญาตทำงาน

มีบทบาทสำคัญเป็น "แรงงานเสริม"
ที่ช่วยรักษาความต่อเนื่องของกิจกรรม
ทางเศรษฐกิจในสาขาที่ขาดแคลนแรงงานไทย

การกระจายตัวตามพื้นที่

กระจุกตัวในภาคการค้าและบริการ (การค้าปลีก-ขายส่ง
และซ่อมยานยนต์) ซึ่งมีการกระจุกตัวสูงสุด รองลงมาคือ
ภาคการผลิตและเกษตรกรรม โดยส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในพื้นที่
กรุงเทพฯ และปริมณฑล

อุตสาหกรรมหลัก

ขายส่ง-ขายปลีก
ซ่อมยานยนต์
จักรยานยนต์
109,779 คน

การผลิต
53,772 คน

เกษตรกรรม
การล่าสัตว์
และการป่าไม้
40,627 คน

3. ปัจจัยในการเคลื่อนย้ายแรงงาน

ด้านอุปสงค์ (ไทย)

- ประเทศไทยเข้าสู่ "สังคมสูงวัย"
- ภาวะขาดแคลนแรงงาน
- ข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี:
- ระบบการนำเข้าที่เป็นระบบ: (MOU)

ด้านอุปทาน (ลาว)

- ปัญหาเงินเพื่อและค่าครองชีพที่พุ่งสูง
- อัตราค่าจ้างต่ำ
- ความใกล้ชิดทางกายภาพและวัฒนธรรม
- การส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศเป็นทางเลือกสำคัญในการสร้างรายได้

4. บริบทและข้อจำกัดในอนาคต

ข้อจำกัดเชิงประชากร

อัตราการเกิดลดลงและประชากรวัยแรงงาน
ชะลอตัวลง ซึ่งจะทำให้อุปทานแรงงานที่จะส่ง
ออกมายังไทยมีข้อจำกัดมากขึ้นในระยะยาว

การแข่งขันจากประเทศปลายทางอื่น

การแข่งขันจากประเทศปลายทางอื่น เช่น
สาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น และมาเลเซีย
ที่มีระดับค่าจ้าง สวัสดิการ ที่ดึงดูดแรงงาน
ได้มากกว่า

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

01

เพิ่มประสิทธิภาพระบบนำเข้าแรงงาน (MOU)

- พัฒนาระบบให้มีความรวดเร็ว โปร่งใส และลดต้นทุน
- อำนวยความสะดวกการต่ออายุใบอนุญาตทำงานให้ง่ายขึ้น

02

ยกระดับคุณภาพการจ้างงานและการคุ้มครอง

- พัฒนาคุณภาพชีวิตสภาพแวดล้อมการทำงาน เพื่อดึงดูดและรักษาแรงงาน
- ยกระดับมาตรฐานคุ้มครองแรงงานให้ครอบคลุมและเป็นธรรม

03

บริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์

- ติดตามการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรใน สปป.ลาว และนโยบายแรงงานของประเทศคู่แข่ง
- ศึกษาการนำเทคโนโลยีและระบบอัตโนมัติมาใช้

จัดทำโดย กลุ่มงานนโยบายเศรษฐกิจการแรงงานระหว่างประเทศ
กองเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

สารบัญ

1. บทนำ.....	1
2. ที่มาของแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว.....	1
3. สถานการณ์และบทบาทของแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาวในตลาดแรงงานไทย	2
3.1 ภาพรวมของแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาวในไทย	2
3.2 บทบาทของแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาวต่อเศรษฐกิจไทย.....	4
3.3 การกระจายตัวเชิงพื้นที่.....	6
3.4 แนวโน้มของแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว.....	7
4. ปัจจัยขับเคลื่อนการเคลื่อนย้ายแรงงาน	8
4.1 ปัจจัยด้านอุปสงค์.....	8
4.2 ปัจจัยด้านอุปทาน	8
5. บริบทและข้อจำกัดในอนาคต	9
5.1 ข้อจำกัดเชิงประชากร	9
5.2 การแข่งขันจากประเทศปลายทางอื่น	9
เอกสารอ้างอิง	11

รายงานการวิเคราะห์การเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว

1. บทนำ

ประเทศไทยยังคงมีความจำเป็นต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าวอย่างต่อเนื่อง ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การเข้าสู่สังคมสูงวัย และภาวะขาดแคลนแรงงานในบางอุตสาหกรรม แม้ภาครัฐและภาคเอกชนได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับตัวสู่การใช้เทคโนโลยี ระบบอัตโนมัติ และการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตมากขึ้น แต่ในทางปฏิบัติ ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการจำนวนมากยังคงต้องอาศัยแรงงานต่างด้าวเพื่อมาเติมเต็มความต้องการแรงงานในกลุ่มดังกล่าว โดยเฉพาะในภาคการผลิต การค้าและบริการ และภาคเกษตรกรรม ซึ่งยังคงมีความต้องการแรงงานอย่างต่อเนื่อง

ในจำนวนกลุ่มแรงงานต่างด้าวทักษะต่ำ¹ จำนวน 3,720,163 คน มีจำนวนแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว 302,740 คน คิดเป็นร้อยละ 8.14 ของแรงงานต่างด้าวทักษะต่ำทั้งหมด แม้แรงงานสัญชาติลาวมีส่วนไม่มากนัก แต่ถือว่ามีส่วนบทบาทในการรองรับความต้องการแรงงานของภาคเศรษฐกิจไทยในบางพื้นที่และบางสาขา โดยเฉพาะในภาคการค้าและบริการ ภาคการผลิต และพื้นที่เศรษฐกิจเมืองที่มีการกระจุกตัวของแรงงานลาว ซึ่งมีส่วนช่วยเติมเต็มความต้องการแรงงานในภาคเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

รายงานฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์แรงงานสัญชาติลาวในประเทศไทย ทั้งในมิติของจำนวน การกระจายตัวเชิงพื้นที่ การกระจุกตัวตามอุตสาหกรรม ตลอดจนบทบาทต่อโครงสร้างตลาดแรงงานไทย เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางบริหารจัดการแรงงานในระยะต่อไป

2. ที่มาของแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว

แรงงานจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีประวัติความเป็นมาของการอพยพย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยอย่างยาวนาน ในช่วงก่อน ปี พ.ศ. 2540 การเคลื่อนย้ายแรงงานจาก สปป.ลาว เข้าสู่ประเทศไทยส่วนใหญ่ยังอยู่ในลักษณะไม่เป็นทางการ โดยอาศัยเครือข่ายญาติ ชุมชน และพื้นที่ชายแดนเป็นกลไกสำคัญในการเดินทางและหางาน เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว ระบบการนำเข้าแรงงานอย่างเป็นทางการระหว่างรัฐยังไม่ได้พัฒนาอย่างชัดเจนเหมือนในปัจจุบัน แรงงานลาวจำนวนมากจึงเข้าสู่ภาคเกษตรกรรม ภาคบริการ และกิจกรรมเศรษฐกิจชายแดนของไทยผ่านการเคลื่อนย้ายข้ามแดนในลักษณะชั่วคราวหรือไม่เป็นทางการ

ภายหลังประเทศไทยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีความต้องการแรงงานในภาคการผลิต การก่อสร้าง การเกษตร และภาคบริการเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่แรงงานไทยบางส่วนเริ่มเคลื่อนย้ายออกจากงานใช้แรงงานเข้มข้น ส่งผลให้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึง สปป.ลาว เข้ามามีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจไทยมากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดน ภาคตะวันออกเฉิยเหนือ และพื้นที่เศรษฐกิจเมือง

ต่อมาประเทศไทยและ สปป.ลาว ได้มีการลงนามเอกสารความตกลงทวิภาคีด้านแรงงาน จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ 1) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านแรงงานระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย

¹ แรงงานต่างด้าวกลุ่มทักษะต่ำ (Low-Skilled Labour) หมายถึง แรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว กัมพูชา เวียดนาม และชนกลุ่มน้อย

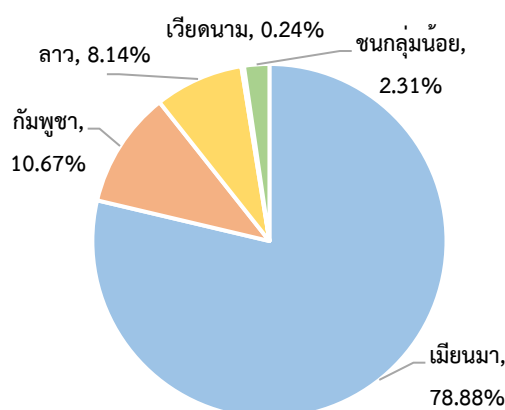
และรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Memorandum of Understanding: MOU) เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2559 และ 2) ข้อตกลงด้านการจ้างงานระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2560

3. สถานการณ์และบทบาทของแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาวในตลาดแรงงานไทย

3.1 ภาพรวมของแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาวในไทย

ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน 2568 แรงงานต่างด้าวสัญชาติลาวที่เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในประเทศไทย มีจำนวน 302,740 คน คิดเป็นร้อยละ 8.14 ของแรงงานต่างด้าวทักษะต่ำทั้งหมด รองจากเมียนมา (ร้อยละ 78.88) กัมพูชา (ร้อยละ 10.67) ชนกลุ่มน้อย (ร้อยละ 2.31) และเวียดนาม (ร้อยละ 0.24) (แผนภาพที่ 1)

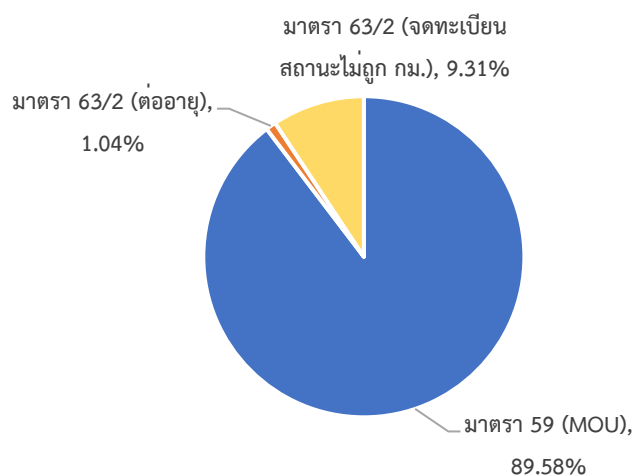
แผนภาพที่ 1 การกระจายตัวของแรงงานต่างด้าวกลุ่มทักษะต่ำ (พ.ย.68)

ที่มา สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ประมวลผลโดย กองเศรษฐกิจการแรงงาน

เมื่อพิจารณาโครงสร้างแรงงานตามประเภทการอนุญาตทำงาน พบว่าประเภทการได้รับอนุญาตทำงานส่วนใหญ่อยู่ภายใต้ มาตรา 59 (MOU) คิดเป็น ร้อยละ 89.58 ประเภทการได้รับอนุญาตตามมาตรา 63/2 (ต่ออายุ) ร้อยละ 1.04 และประเภทการได้รับอนุญาตตามมาตรา 63/2 (จดทะเบียนสถานะไม่ถูกกฎหมาย) ร้อยละ 9.31 (แผนภาพที่ 2) จากข้อมูลสรุปได้ว่าแรงงานสัญชาติลาวเข้าสู่ตลาดแรงงานไทยผ่านช่องทางที่เป็นระบบและถูกกฎหมายเป็นหลัก ขณะที่แรงงานในกลุ่มต่ออายุและกลุ่มจดทะเบียนสถานะมีสัดส่วนค่อนข้างต่ำ

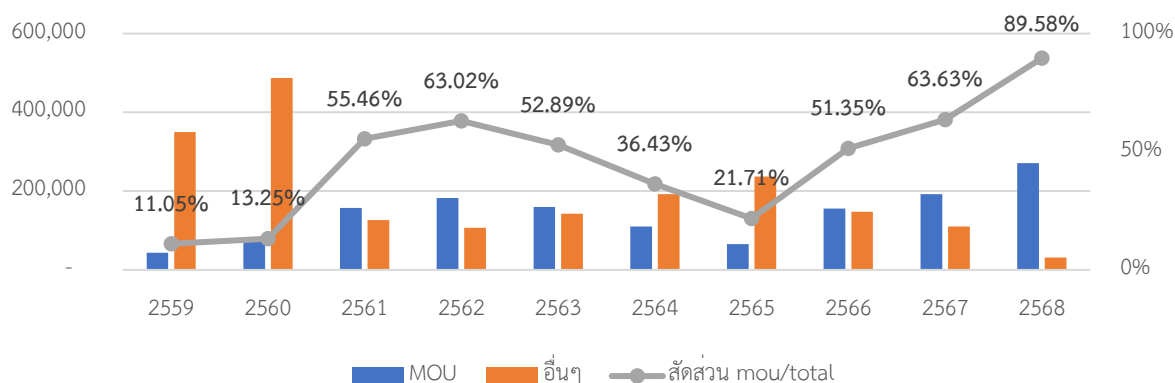
แผนภาพที่ 2 สัดส่วนแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว จำแนกตามประเภทการได้รับอนุญาตทำงาน

ที่มา สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ประมวลผลโดย กองเศรษฐกิจการแรงงาน

จากข้อมูลจำนวนแรงงานสัญชาติลาวที่เข้าสู่ประเทศไทยภายใต้มาตรา 59 (MOU) เทียบกับประเภทการได้รับอนุญาตทำงานผ่านระบบอื่น ๆ ทั้งหมดในช่วงปี 2559 – 2568 พบว่าจำนวนแรงงานที่เข้าสู่ระบบผ่าน MOU มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (แผนภาพที่ 3 แกนซ้าย) และเมื่อพิจารณาสัดส่วนแรงงานกลุ่ม MOU ต่อแรงงานสัญชาติลาวทั้งหมดพบว่า สัดส่วนแรงงาน MOU เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.05 ในปี 2559 เป็นร้อยละ 89.58 ในปี 2568 สะท้อนให้เห็นว่าการนำเข้าแรงงานต่างด้าวของไทยมีแนวโน้มพึ่งพาระบบ MOU มากขึ้นอย่างชัดเจน และแรงงานที่เข้าสู่ระบบอย่างถูกกฎหมายผ่านกลไกความร่วมมือระหว่างรัฐได้กลายเป็นช่องทางหลักในการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติของประเทศในปัจจุบัน (แผนภาพที่ 3 แกนขวา)

แผนภาพที่ 3 จำนวนแรงงาน MOU เทียบกับจำนวนแรงงานทั้งหมด และสัดส่วน MOU ต่อแรงงานทั้งหมด

ที่มา สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ประมวลผลโดย กองเศรษฐกิจการแรงงาน

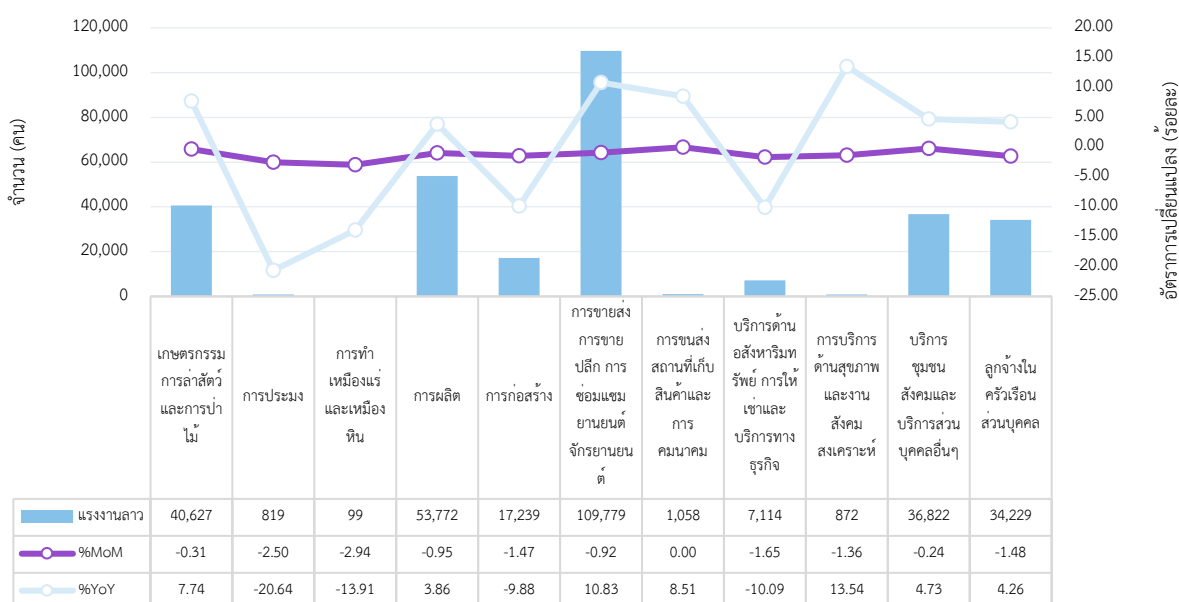
นอกจากนี้ ในช่วงปี 2563 – 2565 จำนวนของแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาวที่ลดลง มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งหลายประเทศรวมถึงประเทศไทยใช้มาตรการจำกัด

การเดินทางระหว่างประเทศ การปิดด่านชายแดน และการชะลอขั้นตอนนำเข้าแรงงานข้ามชาติ ส่งผลให้จำนวนแรงงานที่เดินทางเข้ามาตามระบบ MOU ลดลงอย่างชัดเจน โดยสัดส่วนแรงงาน MOU ลดจากร้อยละ 63.02 ในปี 2562 เหลือร้อยละ 21.71 ในปี 2565 นอกจากนี้ ภาครัฐก็บางส่วนยังชะลอการจ้างงานจากภาวะเศรษฐกิจที่หดตัวในช่วงการระบาด อย่างไรก็ตาม ภายหลังการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโรค และการเปิดประเทศ จำนวนแรงงานผ่านระบบ MOU ได้กลับมาเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2566 เป็นต้นมา สะท้อนถึงการฟื้นตัวของความต้องการแรงงานและการกลับมาใช้ระบบ MOU เป็นกลไกหลักในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติอีกครั้ง

3.2 บทบาทของแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาวต่อเศรษฐกิจไทย

เมื่อพิจารณามิติของการกระจายตัวในภาคอุตสาหกรรม แรงงานสัญชาติลาวมีการกระจุกตัวอย่างชัดเจนในภาคกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าและบริการ โดย 3 อุตสาหกรรมที่มีจำนวนแรงงานมากที่สุดได้แก่ 1) การขายส่งและขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ มีจำนวน 109,779 คน สะท้อนบทบาทของแรงงานลาวในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางการค้าปลีกและการบริการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งมักเป็นงานที่ต้องการบุคลากรในปริมาณสูงและมีความยืดหยุ่น 2) การผลิต เป็นอุตสาหกรรมที่มีจำนวนแรงงานรองลงมาที่ 53,772 คน แสดงถึงการมีส่วนร่วมในโรงงานอุตสาหกรรมและการผลิต และ 3) เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ มีจำนวน 40,627 คน ซึ่งบ่งชี้ว่าแรงงานลาวยังคงมีความสำคัญในภาคเกษตรกรรม (แผนภาพที่ 4)

แผนภาพที่ 4 แรงงานต่างด้าวชาวลาว จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม (พ.ย.68)

ที่มา สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ประมวลผลโดย กองเศรษฐกิจการแรงงาน

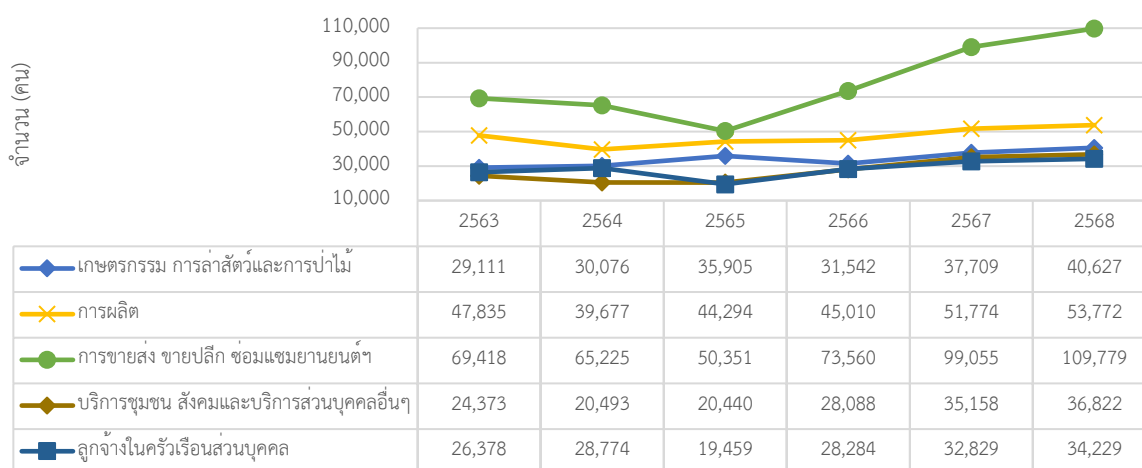
จากข้อมูลจำนวนแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว จำแนกตามอุตสาหกรรม ปี 2563 – 2568 พบว่าแรงงานสัญชาติลาวกระจุกตัวอยู่ในอุตสาหกรรมหลักบางประเภทอย่างต่อเนื่อง โดยอุตสาหกรรมที่มีจำนวน

แรงงานสูงที่สุดตลอดช่วงเวลาดังกล่าว ได้แก่ การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์ ซึ่งมีจำนวนแรงงานเพิ่มขึ้นจาก 69,418 คน ในปี 2563 เป็น 109,779 คน ในปี 2568 และเป็นอุตสาหกรรมที่มีจำนวนแรงงานลามากที่สุดในทุกปี รองลงมา ได้แก่ ภาคการผลิต ซึ่งมีจำนวนแรงงานอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง โดยลดลงในช่วงปี 2564 และปรับเพิ่มขึ้นในปี 2568 ซึ่งมีจำนวน 53,772 คน ขณะที่ภาคเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน (แผนภาพที่ 5) สะท้อนว่าแรงงานสัญชาติลาวมีบทบาทสำคัญต่อภาคการค้าและบริการของไทย โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับร้านค้า การกระจายสินค้า และงานบริการที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมาก เป็นส่วนหนึ่งของกลไกสนับสนุนเศรษฐกิจเมืองและการบริโภคภายในประเทศ

สำหรับกลุ่มบริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ รวมถึงลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล มีจำนวนแรงงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงหลังของการศึกษา โดยในปี 2568 มีจำนวน 36,822 คน และ 34,229 คน ตามลำดับ ในขณะที่บางอุตสาหกรรมมีจำนวนแรงงานอยู่ในระดับต่ำและมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง เช่น การประมง ซึ่งลดลงจาก 2,065 คน ในปี 2563 เหลือ 819 คน ในปี 2568 ขณะที่การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน มีจำนวนแรงงานค่อนข้างต่ำตลอดช่วงเวลา โดยอยู่ต่ำกว่า 150 คน ในทุกปี ส่วนอุตสาหกรรมก่อสร้าง และบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงในแต่ละปี โดยไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเหมือนบางอุตสาหกรรมหลักข้างต้น

กล่าวโดยสรุป โครงสร้างการจ้างงานของแรงงานลาวมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยสัดส่วนแรงงานในภาคการค้าขายส่ง การขายปลีก และการซ่อมแซมยานยนต์เพิ่มสูงขึ้น ขณะที่ภาคเกษตรกรรม มีสัดส่วนลดลงเมื่อเทียบกับช่วงก่อนหน้า สะท้อนแนวโน้มการเคลื่อนย้ายแรงงานลาวเข้าสู่ภาคบริการ และเศรษฐกิจเมืองมากขึ้นตามการฟื้นตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในประเทศ

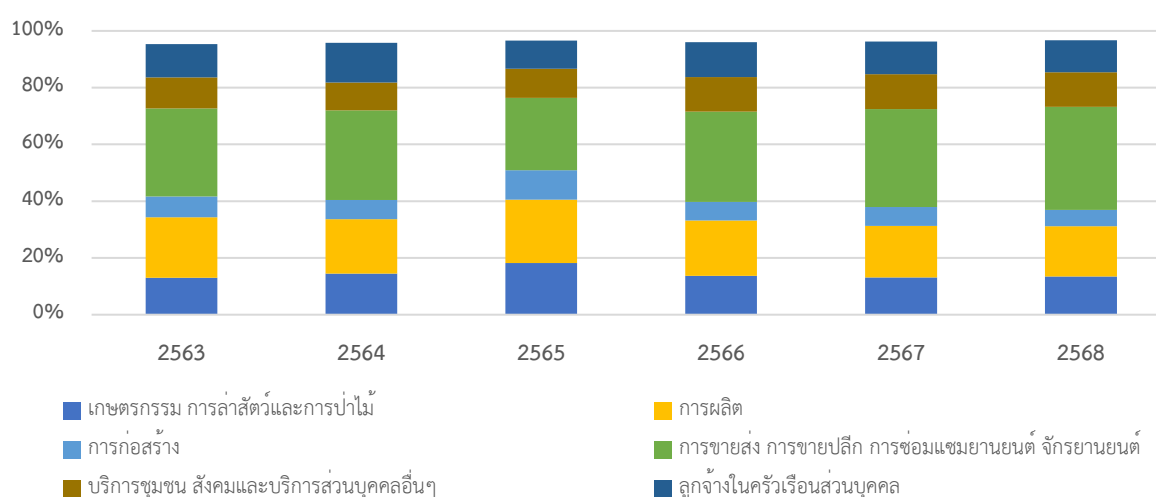
แผนภาพที่ 5 จำนวนแรงงานสัญชาติลาว จำแนกตามอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2563 - 2568

ที่มา สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ประมวลผลโดย กองเศรษฐกิจการแรงงาน

เมื่อพิจารณาการกระจายตัวของแรงงานสัญชาติลาวในแต่ละอุตสาหกรรม พบว่าโครงสร้างการกระจายตัวตามอุตสาหกรรมหลักไม่ได้เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยแรงงานลาวยังคงกระจุกตัวอยู่ในภาคการขนส่งและค้าปลีก ภาคการผลิต และภาคบริการส่วนบุคคลเป็นหลัก (แผนภาพที่ 6) โดยแม้จำนวนแรงงานลาวในประเทศไทยจะเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในช่วงหลัง COVID-19 แต่เมื่อพิจารณาในเชิงโครงสร้าง พบว่าสัดส่วนการกระจายตัวตามอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงค่อนข้างจำกัด โดยแรงงานส่วนใหญ่ยังคงกระจุกตัวอยู่ในภาคการขนส่ง การขายปลีก และการซ่อมแซมยานยนต์ รองลงมาคือภาคการผลิตและภาคเกษตรกรรม สะท้อนว่ารูปแบบการใช้แรงงานลาวของตลาดแรงงานไทยยังคงมีลักษณะค่อนข้างคงที่ และแรงงานลาวยังทำหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมเศรษฐกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเดิมอย่างต่อเนื่อง

แผนภาพที่ 6 สัดส่วนแรงงานสัญชาติลาวแต่ละอุตสาหกรรมช่วงปี 2563 – 2568

ที่มา สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ประมวลผลโดย กองเศรษฐกิจการแรงงาน

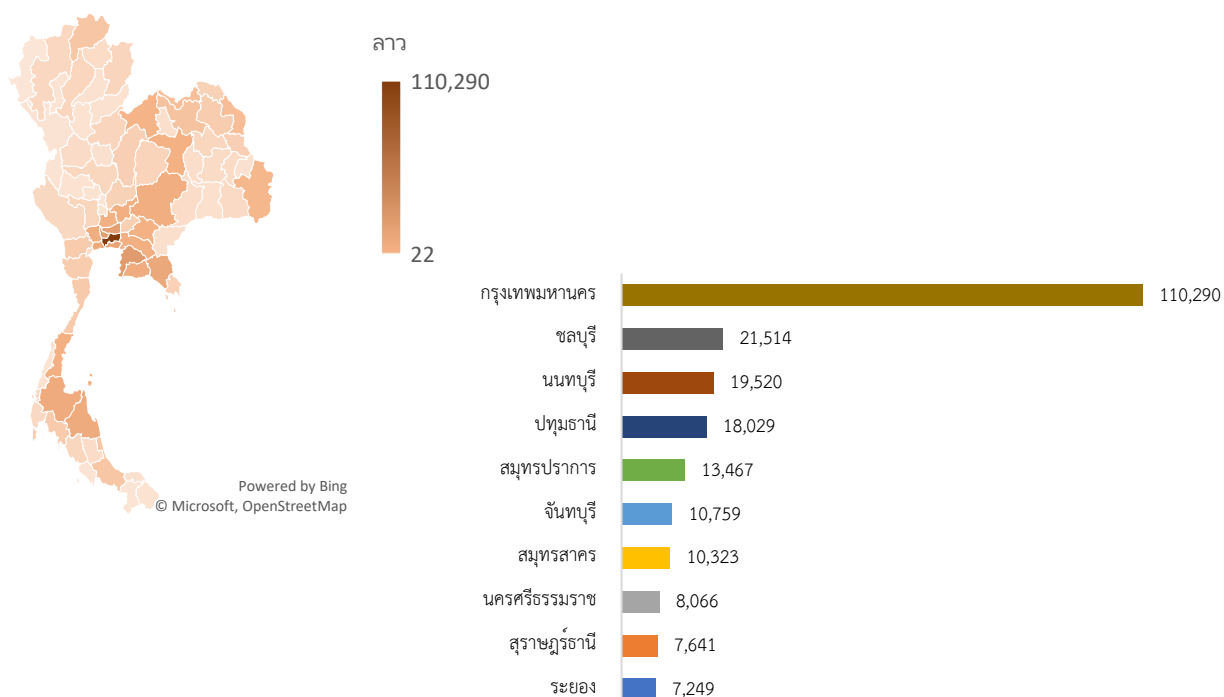
จากโครงสร้างการกระจายตัวดังกล่าว สะท้อนว่าแรงงานสัญชาติลาวมีบทบาทในการสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ใช้แรงงานจำนวนมาก โดยเฉพาะภาคการค้าและบริการ ภาคการผลิต และภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นกลุ่มกิจกรรมที่ยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานไทยในบางพื้นที่และบางประเภท แรงงานสัญชาติลาวจึงทำหน้าที่เป็นกำลังแรงงานเสริมที่ช่วยรักษาความต่อเนื่องของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในหลายสาขา

3.3 การกระจายตัวเชิงพื้นที่

การวิเคราะห์การกระจายตัวของแรงงานลาว ใน 10 จังหวัดที่มีจำนวนแรงงานมากที่สุด พบว่าการกระจายตัวเชิงพื้นที่ของแรงงานสัญชาติลาวในประเทศไทย มุ่งเน้นไปยังพื้นที่เศรษฐกิจหลักและจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงกับประเทศลาว กรุงเทพมหานครยังคงเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนแรงงานสัญชาติลาวสูงที่สุด โดยมีจำนวนถึง 110,290 คน ซึ่งสะท้อนบทบาทของเมืองหลวงในฐานะศูนย์กลางของโอกาสในการจ้างงานที่หลากหลายในภาคบริการ การค้า และอุตสาหกรรม ส่วนจังหวัดในเขตปริมณฑลที่อยู่รอบกรุงเทพฯ และภาค

ตะวันออกยังคงเป็นพื้นที่สำคัญ ได้แก่ ชลบุรี (21,514 คน) นนทบุรี (19,520 คน) ปทุมธานี (18,029 คน) และสมุทรปราการ (13,467 คน) ซึ่งมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมสูง ทำให้มีความต้องการแรงงานจำนวนมาก

แผนภาพที่ 7 การกระจายตัวตามพื้นที่ของแรงงานสัญชาติลาว

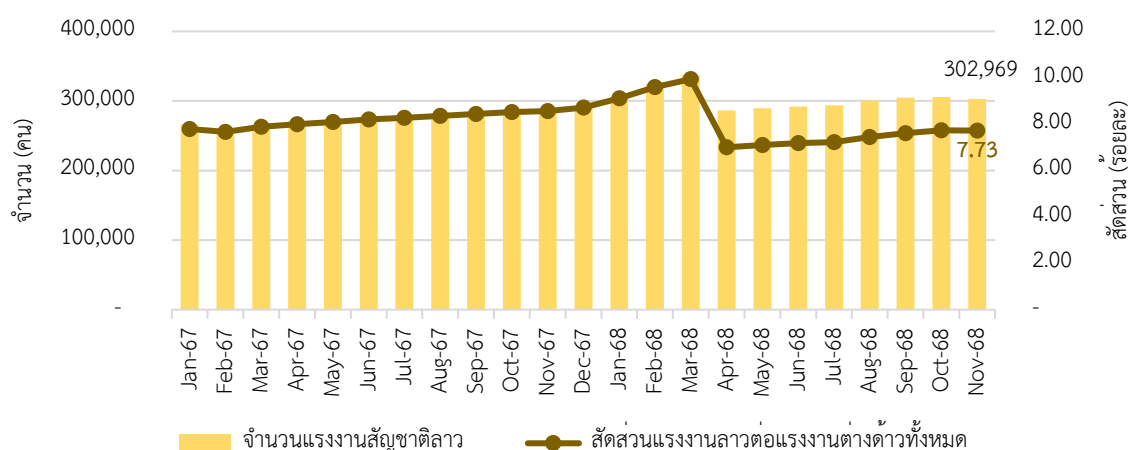
ที่มา สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ประมวลผลโดย กองเศรษฐกิจการแรงงาน

3.4 แนวโน้มของแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว

แผนภาพที่ 8 แสดงแนวโน้มของจำนวนแรงงานสัญชาติลาวและสัดส่วนเมื่อเทียบกับแรงงานต่างด้าวทั้งหมด ในเดือนมกราคม 2567 จำนวนแรงงานอยู่ที่ประมาณ 250,000 คน มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 8 ของแรงงานต่างด้าวทั้งหมด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างช้า ๆ แต่ต่อเนื่อง ตลอดปี 2567 จนถึงช่วงกลางปี 2568 ที่มีจำนวนแรงงานลาวสูงเกิน 300,000 คน (สัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 9.94) และในช่วงเดือนเมษายน ที่ได้เปิดให้แรงงานต่างด้าวขึ้นทะเบียนรอบใหม่ จำนวนแรงงานลาวกลับลดลงเหลือประมาณ 280,000 คน ทั้งนี้คาดว่าเกิดจากแรงงานลาวที่ใบอนุญาตหมดอายุเดินทางกลับภูมิลำเนา แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเวลาผ่านไปมีแรงงานลาวที่ได้รับการต่ออายุ ทำให้ในเดือนพฤศจิกายน 2568 มีจำนวนแรงงานลาวกลับขึ้นมาที่ระดับ 305,666 คน คิดเป็นร้อยละ 7.73 ของแรงงานต่างด้าวทั้งหมด

จากแนวโน้มจำนวนแรงงานสัญชาติลาวในช่วงปี 2567 – 2568 พบว่าจำนวนแรงงานมีทิศทางขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป แม้จะมีความผันผวนตามรอบการต่ออายุใบอนุญาตทำงานและมาตรการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวของภาครัฐ แต่ภาพรวมยังสะท้อนว่าแรงงานลาวยังคงมีบทบาทต่อการรองรับความต้องการแรงงานของไทยในหลายภาคเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคบริการ การค้า และภาคการผลิต ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา

แผนภาพที่ 8 จำนวนและสัดส่วนแรงงานสัญชาติลาวที่ได้รับอนุญาตทำงานในไทย
(มกราคม 2567 – พฤศจิกายน 2568)

ที่มา สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ประมวลผลโดย กองเศรษฐกิจการแรงงาน

4. ปัจจัยขับเคลื่อนการเคลื่อนย้ายแรงงาน

4.1 ปัจจัยด้านอุปสงค์

ความจำเป็นของภาคเศรษฐกิจไทย ประเทศไทยมีความต้องการแรงงานต่างด้าวทักษะต่ำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากโครงสร้างภายในประเทศ อาทิ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทยเข้าสู่ "สังคมสูงวัย" ทำให้กำลังแรงงานในประเทศลดลง ภาวะขาดแคลนแรงงานไทยในบางประเภทงาน โดยเฉพาะงานที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labour-intensive) งานที่ต้องใช้ระยะเวลาทำงานสูง หรือกลุ่มงานที่แรงงานไทยไม่ต้องการทำแล้ว และข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยี ที่แม้ไทยพยายามปรับตัวไปสู่ระบบอัตโนมัติ แต่ในหลายอุตสาหกรรมยังไม่สามารถทดแทนแรงงานมนุษย์ได้ทั้งหมด หรือมีต้นทุนเทคโนโลยีที่สูง รวมถึงระบบการนำเข้าแบบ MOU (มาตรา 59) ที่มีความชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น

ความร่วมมือด้านแรงงานระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ภายใต้กรอบบันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน (MOU) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติอย่างเป็นระบบ โดยทั้งสองประเทศมีการดำเนินการความร่วมมือทั้งในด้านการนำเข้าแรงงาน การพิสูจน์สัญชาติ การคุ้มครองสิทธิแรงงาน และการส่งเสริมการจ้างงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

4.2 ปัจจัยด้านอุปทาน

สปป.ลาว มีแรงกดดันที่ทำให้แรงงานตัดสินใจเคลื่อนย้ายมายังไทย อาทิ ปัญหาเงินเฟ้อ และค่าครองชีพที่สูงขึ้นในลาวทำให้รายได้ในประเทศไม่เพียงพอ แม้เศรษฐกิจลาวจะเริ่มมีสัญญาณฟื้นตัวบางส่วน ในช่วงปี 2567–2568 แต่ครัวเรือนจำนวนมากยังคงเผชิญแรงกดดันทางเศรษฐกิจจากภาวะเงินเฟ้อ ค่าครองชีพ และรายได้ที่ยังฟื้นตัวไม่เต็มที่ โดยรายงาน *Lao PDR Economic Monitor* ของธนาคารโลก (World Bank, 2025) ระบุว่า แม้รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในลาวจะปรับเพิ่มขึ้นในปี 2567 แต่ยังเพิ่มขึ้นต่ำกว่าระดับเงินเฟ้อ

การย้ายถิ่นแรงงานออกนอกประเทศยังคงเป็นกลยุทธ์สำคัญในการหารายได้ของหลายครัวเรือน โดยไทยมีอัตราค่าจ้างและโอกาสการจ้างงานที่สูงกว่า ประกอบกับมีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ภาษา และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ทำให้ไทยเป็นจุดหมายปลายทางของการเคลื่อนย้ายแรงงาน แรงงานลาวจำนวนมากยังคงอยู่ในภาคเกษตรกรรมและเศรษฐกิจนอกระบบที่มีรายได้ต่ำ ทำให้การทำงานในต่างประเทศยังคงเป็นทางเลือกสำคัญในการสร้างรายได้ (ILO, 2023)

โดยสรุป ปัจจุบันอุปสงค์แรงงานจากประเทศไทยและอุปทานแรงงานจาก สปป.ลาว ยังอยู่ในภาวะที่เกือหนุนซึ่งกันและกัน ส่งผลให้การเคลื่อนย้ายแรงงานลาวเข้าสู่ประเทศไทยยังมีแนวโน้มดำเนินต่อไป อย่างไรก็ตาม ปัจจัยด้านประชากรและการแข่งขันจากประเทศปลายทางอื่นอาจส่งผลให้ความสมดุลดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

5. บริบทและข้อจำกัดในอนาคต

5.1 ข้อจำกัดเชิงประชากร

ประชากรลาวมีขนาดเล็ก ทำให้แรงงานลาวมีบทบาทเป็นเพียง "แรงงานเสริม" ในบางสาขา ไม่สามารถเป็นแหล่งแรงงานหลักเชิงปริมาณได้ รวมถึงลาวกำลังเผชิญการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรคล้ายไทย กล่าวคืออัตราการเกิดลดลงและประชากรวัยแรงงานชะลอตัวลง แม้ปัจจุบันแรงงานลาวยังคงเคลื่อนย้ายเข้าสู่ตลาดแรงงานไทยอย่างต่อเนื่อง และประเทศไทยยังเป็นจุดหมายสำคัญในการทำงานของแรงงานลาว แต่ในระยะยาวอุปทานแรงงานอาจเผชิญข้อจำกัดมากขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของลาว อัตราการเกิดที่ลดลง และการชะลอตัวของประชากรวัยแรงงาน ประกอบกับการพัฒนาเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศลาวที่อาจเพิ่มโอกาสการจ้างงานในประเทศ (United Nations, 2024)

5.2 การแข่งขันจากประเทศปลายทางอื่น

แม้ว่าประเทศไทยยังคงเป็นจุดหมายปลายทางหลักของแรงงานลาวจากปัจจัยด้านค่าจ้าง ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ภาษา และเครือข่ายทางสังคมวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม ในระยะข้างหน้า ไทยมีแนวโน้มเผชิญการแข่งขันจากประเทศปลายทางอื่นมากขึ้น โดยแรงงานลาวเริ่มเดินทางไปทำงานในประเทศอื่นนอกเหนือจากไทยมากขึ้น โดยเฉพาะสาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น และมาเลเซีย (Embassy of the Republic of Korea in Lao PDR, 2024) ประกอบกับประเทศเหล่านี้มีระดับค่าจ้าง สวัสดิการ และโอกาสพัฒนาทักษะที่ดีดึงดูดแรงงานมากกว่า

อุปสงค์จากไทยยังคงสูง แต่อุปทานจากลาวเริ่มมีข้อจำกัดและมีทางเลือกมากขึ้น ดังนั้น สถานการณ์ในอนาคตไทยอาจไม่ได้อยู่ในฐานะผู้เลือกเพียงฝ่ายเดียว แต่ต้องแข่งขันเพื่อรักษาและดึงดูดแรงงานลาวผ่านการยกระดับสวัสดิการและคุณภาพชีวิตการทำงาน

6. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบนำเข้าแรงงาน (MOU) ภาครัฐควรพัฒนาช่องทางนำเข้าแรงงานแบบถูกกฎหมายซึ่งเป็นจุดแข็งของการนำเข้าแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาทิ การเพิ่มความรวดเร็วและโปร่งใส การลดต้นทุนทั้งในส่วนของนายจ้างและแรงงาน เพื่อลดแรงจูงใจในการเข้าสู่ระบบ

ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกด้านเอกสาร ปรับปรุงระบบการต่ออายุใบอนุญาตทำงานและการเข้าถึงบริการของภาครัฐให้มีความสะดวกยิ่งขึ้น

2. การยกระดับคุณภาพการจ้างงานและการคุ้มครอง เพื่อดึงดูดและรักษาแรงงาน ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต สภาพแวดล้อมในการทำงาน และการเข้าถึงบริการสาธารณสุข ยกย่องมาตรฐานการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวให้ครอบคลุมและเป็นธรรม เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและรักษาเสถียรภาพด้านอุปทานแรงงานในระยะยาว

3. การบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ ภาครัฐควรติดตามการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในลาว และนโยบายดึงดูดแรงงานของประเทศคู่แข่งอย่างใกล้ชิด รวมถึงการปรับตัวต่อเทคโนโลยี แม้จะยังต้องพึ่งพาแรงงาน แต่ควรวิเคราะห์แนวโน้มการใช้เทคโนโลยีและระบบอัตโนมัติควบคู่ไปกับการบริหารจัดการแรงงาน เพื่อให้ตลาดแรงงานไทยปรับตัวได้ทัน

เอกสารอ้างอิง

Embassy of the Republic of Korea in Lao PDR. (2024). *Laos faces a rise in overseas migrant workers amid low wages*. Embassy of the Republic of Korea in Lao PDR.

International Labour Organization. (2023). *Lao People's Democratic Republic labour market profile*. International Labour Organization.

United Nations. (2024). *World population prospects 2024*. United Nations.

World Bank. (2025). *Lao PDR economic monitor: Living with inflation*. World Bank.

ติดตามผลงานเพิ่มเติม

กลุ่มงานนโยบายเศรษฐกิจการแรงงานระหว่างประเทศ
กองเศรษฐกิจการแรงงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

mol.go.th/important_facts_labor
ilep@mol.mail.go.th
0 2232 1551